

Sygn. akt I NSK 91/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stefańska (przewodniczący)

SSN Paweł Księżak (sprawozdawca)

SSN Jacek Widło

w sprawie z powództwa T. Zakładu Pracy Chronionej sp. z o.o. w D.
przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
z udziałem A. sp. z o.o. w P., M. sp. z o.o. w B.

o zawarcie porozumienia ograniczającego konkurencję
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 9 października 2019 r.

skargi kasacyjnej powoda

od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 22 sierpnia 2017 r., sygn. akt VI ACz (...)

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 3 czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy w W. - Sąd
Ochrony Konkurencji i Konsumentów odrzucił odwołanie T. Zakład Pracy
Chronionej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w D. (dalej: T. Sp. z
o.o.), wniesione od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

(dalej: Prezes UOKiK) nr [...] z dnia 30 grudnia 2014 r. i wobec powyższego zwrócił powodowi kwotę 1.000 zł, uiszczoną tytułem opłaty od odwołania.

Zażalenie od przedmiotowego postanowienia, wniesione przez powoda T. Sp. z o.o., zostało oddalone postanowieniem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 19 października 2015 r.

Na skutek skargi kasacyjnej powoda rzeczzone postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...) zostało uchylone wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2017 r., a sprawa została przekazana Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z dnia 22 sierpnia 2017 r. oddalił zażalenie powoda na postanowienie Sądu Okręgowego w W. - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 3 czerwca 2015 r.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Apelacyjny ustalił, że powód, wobec niedołączenia do odwołania wymaganej liczby jego odpisów, zarządzeniem z dnia 30 kwietnia 2015 r. został wezwany do usunięcia braków formalnych odwołania - przez nadesłanie dwóch jego odpisów z załącznikami dla dwóch zainteresowanych, w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia odwołania. Wezwanie to zostało doręczone powodowi w dniu 8 maja 2015 r. W dniu 13 maja 2015 r. powód wysłał do Sądu Okręgowego - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów korespondencję z pismem przewodnim, z którego treści wynika, że w odpowiedzi na zobowiązanie Sądu wraz z pismem złożył dwa odpisy odwołania z załącznikami. Sąd Apelacyjny uznał za istotną okoliczność, że odwołanie z załącznikami składało się z 23 stron, zatem dwa jego odpisy stanowiłyby łącznie 46 stron i razem z pismem przewodnim liczyłyby 47 stron. Jednocześnie, jak ustalił Sąd Apelacyjny, pismo przewodnie zostało przesłane przez powoda w małej kopercie, zaś z prezentaty widniejącej na piśmie przewodnim wynika, że koperta zawierała jedynie odpis pisma przewodniego, nie zawierając żadnych załączników do tego pisma.

W przedstawionych okolicznościach faktycznych Sąd Apelacyjny, po ponownym zbadaniu zażalenia powoda i przedstawionych przez niego dowodów, uznał, że zasadne było odrzucenie przez Sąd Okręgowy odwołania

z uwagi na niezuzpełnienie w terminie jego braków formalnych - w postaci złożenia dwóch odpisów odwołania z załącznikami. Sąd Apelacyjny wskazał, że z prezentaty Biura Podawczego Sądu Okręgowego wynika, że koperta zawierała jedynie odpis pisma przewodniego, nie zawierając załączników do pisma; zaś z akt sprawy wynika, iż powód złożył dwa odpisy odwołania dopiero na etapie postępowania zażaleniowego, załączając je jako załączniki do zażalenia na postanowienie Sądu Okręgowego w W. - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 3 czerwca 2015 r. Sąd Apelacyjny zważył również, że wskazana powyżej obszerność dwóch odpisów odwołania nie koresponduje z rozmiarem koperty, lecz jedynie z formatem pisma przewodniego z dnia 13 maja 2015 r., składającego się z jednej strony. Zdaniem Sądu Apelacyjnego gdyby w istocie powód przesłał wraz z rzeczonym pismem przewodnim dwa odpisy odwołania, to grubość i rozmiar koperty skutkowałyby prawdopodobnym zakwalifikowaniem przesyłki przez doręczyciela przesyłki jako „gabaryt B”, gdzie opłata za przesyłkę wynosi 7,50 zł.

W ocenie Sądu Apelacyjnego złożony przez powoda wraz zażaleniem dowód nadania przesyłki wraz z cennikiem opłat pocztowych nie stanowiły dla rozpoznania zażalenia istotnych okoliczności, ponieważ dowód nadania nie zawiera danych odnośnie wagi przesyłki, co z kolei mogłoby uprawdopodobniać twierdzenia powoda, że przesyłka, pomimo rozmiaru koperty, zawierała dwa odpisy odwołania.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że braki formalne odwołania nie zostały przez powoda uzupełnione we wskazanym terminie, a samo odwołanie zostało przez Sąd Okręgowy prawidłowo odrzucone.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 22 sierpnia 2017 r. zostało w całości zaskarżone przez powoda, który na podstawie art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. wskazał następujące podstawy skargi kasacyjnej:

1. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 382 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. oraz art. 391 § 1 k.p.c. poprzez niedokonanie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, niedokonanie przez Sąd drugiej instancji wszechstronnego odniesienia się do twierdzeń powoda o nadaniu pisma przewodniego z dnia 11 maja 2015 r. wraz z dwoma odpisami odwołania z dnia 19 stycznia 2015 r. z załącznikami, niedokonanie przez Sąd drugiej instancji wszechstronnego

odniesienia się do potwierdzenia nadania pisma w dniu 13 maja 2015 r., potwierdzającego koszt przesyłki, oraz wydruku potwierdzającego wagę i koszt przesyłki, bez poczynienia wszechstronnych merytorycznych rozważań w kwestii ustaleń faktycznych;

2. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 328 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez sporządzenie przez Sąd Apelacyjny w (...) uzasadnienia zaskarżonego postanowienia w sposób uniemożliwiający skuteczną kontrolę kasacyjną przez brak uzasadnienia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia wobec braku wszechstronnego odniesienia się przez Sąd Apelacyjny w (...) w sporządzonym uzasadnieniu postanowienia do twierdzeń powoda o nadaniu pisma przewodniego z dnia 11 maja 2015 r. wraz z dwoma odpisami odwołania z dnia 19 stycznia 2015 r., potwierdzenia nadania pisma w dniu 13 maja 2015 r., potwierdzającego koszt przesyłki, oraz wydruku potwierdzającego wagę i koszt przesyłki w aspekcie potwierdzenia zawartości przesyłki i braku dokonania przez Sąd Apelacyjny w (...), zgodnie z wytycznymi Sądu Najwyższego, zawartymi w wyroku z dnia 5 kwietnia 2017 r., łącznej wszechstronnej oceny dowodów zaoferowanych przez powoda oraz dowodów w aktach sprawy, m. in. zapisu na prezentacie Biura Podawczego, dokumentów stanowiących dowód nadania korespondencji, pism procesowych znajdujących się w aktach sprawy;

3. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 479^{31a} § 2 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie, w przypadku gdy nie zaszły podstawy do jego zastosowania i odrzucenia odwołania z dnia 19 stycznia 2015 r.;

4. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 130 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie:

a) w sytuacji, gdy Sąd doszedł do wniosku, że mimo wskazania w treści pisma z dnia 11 maja 2015 r., iż dołączono do niego dwa odpisy odwołania z dnia 19 stycznia 2015 r. wraz z załącznikami, a ich faktycznie nie załączono, powinien uznać, iż wynika to z omyłki strony powodowej (działającej bez fachowego pełnomocnika), co winno skutkować wezwaniem do uzupełnienia braków formalnych pisma poprzez wskazanie, że pismo z dnia 11 maja 2015 r., mimo swej

treści, nie zawiera dwóch odpisów odwołania z dnia 19 stycznia 2015 r. wraz z załącznikami oraz wezwanie do ich przedłożenia;

b) w sytuacji, gdy wezwanie do uzupełnienia braków formalnych zostało sporządzone nieprecyzyjnie w zakresie określenia brakujących załączników i budziło uzasadnione wątpliwości co do tego, jakie załączniki strona powodowa (działająca bez fachowego pełnomocnika) winna przedłożyć, co w konsekwencji doprowadziło do uznania przez Sąd, że uzupełnienie braków formalnych zostało wykonane błędnie, w przypadku gdy Sąd zobowiązany był ponownie wezwać stronę do uzupełnienia braków formalnych poprzez zobowiązanie do przedłożenia załączników, precyzując dokładnie o jakie załączniki chodzi;

5. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 231 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy wniosek co do zawartości przesyłki nadanej do Sądu pierwszej instancji w dniu 13 maja 2015 r. wynika logicznie z powołanych przez powoda faktów.

Wobec powyższego, powód wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...] Jednocześnie powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 479^{31a} § 2 k.p.c. Sąd ochrony konkurencji i konsumentów odrzuca odwołanie wniesione po upływie terminu do jego wniesienia, niedopuszczalne z innych przyczyn, a także wtedy, gdy nie uzupełniono w wyznaczonym terminie braków odwołania.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że stosownie do art. 398²⁰ zd. 2 k.p.c. nie można oprzeć skargi kasacyjnej od orzeczenia wydanego po ponownym rozpoznaniu sprawy na podstawach sprzecznych z wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy. Oznacza to, że wykładnią prawa dokonaną w sprawie przez Sąd Najwyższy jest związany nie tylko sąd, któremu została ona przekazana (art. 398²⁰ zd. 1 k.p.c.), ale także podmiot wnoszący skargę kasacyjną, a w konsekwencji - również Sąd Najwyższy rozpoznający taką skargę (por. wyrok

Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2009 r., II CSK 180/09; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 r., II CSK 628/09). Niemożność oparcia skargi kasacyjnej od orzeczenia wydanego po ponownym rozpoznaniu sprawy na podstawach sprzecznych z wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy powoduje, że jeżeli skarga kasacyjna oparta jest na takich podstawach, to z tego tylko powodu podlega oddaleniu jako niezasadna (art. 398¹⁴ k.p.c.). W tej sytuacji Sąd Najwyższy nie dokonuje oceny merytorycznej podstaw kasacyjnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2018 r., IV CSK 466/17).

Co do sformułowanych przez powoda w skardze kasacyjnej zarzutów - naruszenia art. 233 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., naruszenia art. 130 k.p.c. oraz naruszenia art. 231 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. - Sąd Najwyższy wypowiedział się już w wydanym w sprawie wyroku z dnia 5 kwietnia 2017 r. (III SK 8/16), dokonując wykładni wskazanych przepisów, wiążącej zgodnie z art. 398²⁰ zd. 2 k.p.c. także Sąd Najwyższy rozpoznający skargę kasacyjną w niniejszym postępowaniu. Nie ulega przy tym wątpliwości, że wskazane zarzuty oparte są na podstawach sprzecznych z wykładnią prawa dokonaną w sprawie przez Sąd Najwyższy - z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2017 r. wynika bowiem, iż przedmiotowe zarzuty zostały uznane za bezzasadne, powód zaś w rozpoznawanej obecnie skardze kasacyjnej nie dokonał ich modyfikacji, powielając twierdzenia zawarte w uprzednio wniesionej skardze kasacyjnej.

Już ze względu na powyższe wniesiona przez powoda skarga kasacyjna - w zakresie, w jakim narusza zakaz sformułowany w art. 398²⁰ zd. 2 k.p.c. - winna zostać oddalona jako niezasadna.

Co do pozostałych wskazywanych przez powoda podstaw skargi kasacyjnej - zarzutu naruszenia art. 382 k.p.c., zarzutu naruszenia art. 328 k.p.c. i zarzutu naruszenia art. 479^{31a} § 2 k.p.c. - Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 382 k.p.c. sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. W orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na przepis art. 382 k.p.c. może wyjątkowo stanowić usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej, jeżeli skarżący wykaże, iż sąd drugiej instancji bezpodstawnie pominął część

zebranego w sprawie materiału, orzekając wyłącznie na podstawie materiału zebranego w pierwszej instancji, bądź oparł swoje orzeczenie jedynie na materiale zgromadzonym w postępowaniu apelacyjnym, z pominięciem wyników postępowania dowodowego przeprowadzonego przez sąd pierwszej instancji, a uchybienie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1998 r., II CKN 815/97; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2007 r., III CSK 337/06; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2014 r., V CSK 140/13; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2019 r., IV CSK 333/18).

Powód nie wykazał żadnej ze wskazanych okoliczności. Wbrew sformułowanym przez niego zarzutom, w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Apelacyjny odniósł się zarówno do twierdzeń powoda o nadaniu pisma przewodniego z dnia 11 maja 2015 r. wraz z dwoma odpisami odwołania z dnia 19 stycznia 2015 r. z załącznikami, jak i do treści potwierdzenia nadania przesyłki w dniu 13 maja 2015 r., potwierdzającego jej koszt, oraz wydruku potwierdzającego wagę i koszt przesyłki. Sam zaś fakt, że Sąd Apelacyjny, w świetle całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału, uznał owe twierdzenia i dowody za niewiarygodne - wskazując, iż nie przesądzają one o tym, iż przesyłka z dnia 13 maja 2015 r. zawierała, poza pismem przewodnim datowanym na dzień 11 maja 2015 r., także dwa odpisy odwołania wraz z odpisami załącznikami - nie może stanowić o zasadności zarzutu naruszenia art. 382 k.p.c.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że przedstawiony przez powoda wydruk, mający potwierdzać wagę i koszt przesyłki nadanej w dniu 13 maja 2015 r., stanowi w istocie - jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny - cennik opłat pocztowych, i nie zawiera danych odnośnie wagi owej przesyłki.

Mimo uznania podniesionego przez powoda zarzutu za bezzasadny, należy stwierdzić, że Sąd Apelacyjny w dużej mierze oparł swoje ustalenia na swego rodzaju domniemaniu - zakładając, że przesyłka nadana w dniu 13 maja 2015 r. nie mogła zawierać, poza pismem przewodnim datowanym na dzień 11 maja 2015 r., dwóch odpisów odwołania wraz z odpisami załączników, a to z uwagi na wielkość koperty, w której została przesłana. Sąd Apelacyjny dysponował tymczasem dowodem w postaci prezentaty Biura Podawczego Sądu Okręgowego

w W., umieszczonej na piśmie przewodnim z dnia 11 maja 2015 r., z której wynika, że w kopercie, poza owym pismem przewodnim, znajdował się jedynie jego odpis, do przesyłki nie dołączono zaś żadnych załączników. Podkreślić należy, że adnotacja na prezentacie została sporządzona w sposób prawidłowy - zgodnie z wymaganiami określonymi w § 14 ust. 1 obowiązującego w dniu wpływu przesyłki z dnia 13 maja 2015 r. do Sądu Okręgowego w W. zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej. Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę na tę okoliczność - i w ocenie Sądu Najwyższego na tym winien poprzestać. Dalsze poczynione przez Sąd Apelacyjny rozważania, dotyczące tego, że koperta, w której przesłana została korespondencja z dnia 13 maja 2015 r., była zbyt mała, aby pomieścić 47 stron, stanowią bowiem jedynie spekulacje, zbędne wobec jednoznacznej informacji wynikającej z prezentaty Biura Podawczego.

Brak też podstaw do stwierdzenia naruszenia art. 328 k.p.c., zgodnie z którego § 2 uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Uzasadnienie zaskarżonego postanowienia zawiera wskazane elementy i w pełni poddaje się kontroli kasacyjnej - wbrew twierdzeniom powoda, Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia odniósł się zarówno do twierdzeń i dowodów przez niego zaoferowanych, jak i do treści dokumentów się w aktach sprawy (adnotacja na prezentacie Biura Podawczego Sądu Okręgowego w W.).

Niezależnie od powyższego podkreślić należy, że jakkolwiek zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. (w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.) może wypełniać procesową podstawę kasacyjną przewidzianą w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., to chodzi tu o sytuacje wyjątkowe, gdy wskutek uchybienia warunkom określonym w powołanym przepisie, zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej - z taką sytuacją, jak już była o tym mowa powyżej, nie mamy zaś do czynienia w niniejszej sprawie. Dodatkowo, skuteczność takiej procesowej podstawy kasacyjnej

pozostaje w bezpośrednim związku z podstawą naruszenia prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.) - sama regulacja art. 328 § 2 k.p.c. nie ma bowiem wpływu na wynik sprawy, gdyż uzasadnienie orzeczenia sporządza się już po jego wydaniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2018 r., IV CSK 363/17; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2019 r., II UK 518/17).

W konsekwencji, za bezzasadny należy uznać także zarzut naruszenia art. 479^{31a} § 2 k.p.c. Z prawidłowo ustalonego przez Sąd Apelacyjny stanu faktycznego wynika bowiem, iż w przesyłce nadana w dniu 13 maja 2015 r. nie obejmowała dwóch odpisów odwołania wraz z odpisami załączników - zatem braki odwołania nie zostały uzupełnione w terminie, co prawidłowo skutkowało jego odrzuceniem.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.